

Til Wide:

Blå Spejdere gør verden grønnere

Hvordan bliver hønselort, kartofler og vind til god grøn energi? Og hvad betyder det for miljøet, når vi sparer på strømmen? Det ved spejderne hos Giber Å Gruppe i Mårslet, syd for Aarhus. På kort tid har spejderne lært, hvordan vi alle i hverdagen kan gøre en forskel for miljøet.

Af Christina Ankerhus

‘Det er vigtigt, at jeg slukker for lyset, når jeg er færdig på badeværelset. Ellers går det ud over isbjørnene’, forklarer otteårige Laura, mini-spejder hos Giber Å Gruppe.

De seneste fem måneder har hun og de andre blå spejdere i Mårslet undersøgt, eksperimenteret, produceret og brugt forskellige former for energi. Og det har gjort en forskel, viser en undersøgelse. Spejderne har fået ny viden om bæredygtig energi, de har ændret holdning til, om de selv kan gøre en forskel og så er de gået hjem og har ændret vaner i hverdagen, viser undersøgelsen. Som mini-spejderen Laura, der nu slukker lyset, når hun forlader et rum.

En bæredygtig spejdergruppe

Giber Å Gruppe er gået helhjertet ind på at blive en grøn gruppe. Grøn som i ‘energigivende og bæredygtig’. Da gruppen sidste år byggede nyt spejderhus, var det oplagt at gøre det i pagt med Spejderlovens ord ‘at værne om naturen’ ved at gøre huset så energirigtigt og bæredygtigt som muligt. Det sorte træhus ligger på den yderste parcel i landsbyen Mårslet, ugeneret bag høje træer, bare et stenkast fra Giber Å og med et kig til markerne mod skoven ved Vilhelmsborg. På taget er solceller og solfangeranlæg, væggene er ekstra godt isoleret og langs facaden modtages man af de specielt indkøbte energivinduer. Indenfor er alt gennemtænkt med særligt blik for lavenergiforbrug, lige fra belysning til hårde hvidevarer. Midt i huset hænger en informationstavle, hvor spejderne følger husets energiforbrug, og udenfor findes affaldssortering, kompostbeholdere og vandopsamlingsstønder. Det er tydeligt, at Giber Å Gruppe stræber efter at værne om naturen og om miljøet.

Og helt i tråd med spejdernes motto: ‘Learning by doing’ har alle grene hos Giber Å Gruppe hele foråret arbejdet målrettet med energi og bæredygtighed gennem en lang række konkrete aktiviteter.

Hønselort, kartoffel-ur og grønne aha-oplevelser

Hos de yngste spejdere i familiegrenene har børn og voksne leget sig til ny grøn viden. De har blandt andet produceret strøm til at drive et digitalt ur – af kartofler, og de har talt om den energi, der strømmer ud af et bål, mens de bager snobrød. Familiespejderne fik sig noget en aha-oplevelse, da de besøgte genbrugsstationen. Nu forstår de fire til seksårige, hvorfor vi sorterer affald, og det gjorde stort indtryk at genbrug af affald er med til at sikre, at vi også kan have iPads om ti år.

Mini-spejderne var både forbløffede og begejstrede, da de fik lov at lege med hønselort, og ved hjælp af det og affald selv udviklede det fineste naturgas. Mikroerne fik sig en øjenåbner, da de rejste på telttur med små solcellepaneler og her fik opladet mobilene.

Juniorerne har bygget store vindmøller ved hjælp af dynamoer, og takket være deres søgen efter energisyndere i det ellers så energirigtige hus har spejderhuset nu LED-lysstofrør i udeværkstedet.

Herudover har flere af spejdergrenene samlet og sorteret affald, genbrugt affald, leget med affald og lært om de grundlæggende grønne tanker bag spejderhuset. De har dyrket deres egne grøntsager og lært hvad det betyder at handle lokalt. Og meget mere.

Grønt fokus nytter

Projektet i Giber Å Gruppe er sat i søen med støtte fra Elforsk, et energiforskningsprogram under Dansk Energi, der er energiselskabernes interesseorganisation i Danmark. Og Giber Å Gruppe kan nu konkludere, at de seneste fem måneders aktiviteter med fokus på bæredygtighed og grøn energi har gjort en forskel. Et eksternt konsulentfirma har interviewet spejderne, før og efter aktiviteterne, og de har udfyldt spørgeskemaer, og konklusionen er, at der er en klar positiv udvikling i spejdernes viden om energi og miljø i alle aldersgrupper.

Som konsulentfirmaet skriver: 'spejderbørnenes forståelse og viden er indimellem imponerende set i lyset af deres alder'.

Undersøgelsen viser, at børnene efter forløbet tænker anderledes om grøn energi og bæredygtighed. Børnene kan sætte ord på, at det er vigtigt at tænke på miljøet og hvorfor det er vigtigt at spare på energien. Flere af børnene fortæller i undersøgelsen, at de eksempelvis spiser mindre kød end tidligere, og at de hjemme sorterer deres affald bedre.

Lad de grønne tanker brede sig

På bare fem måneder er spejderne i Giber Å Gruppe blevet bedre til at passe på miljøet, og gruppeleder Mads Villesen glæder sig over resultaterne:

- Børnene har tydeligvis lært en masse nyt om grøn energi og flere har rykket på deres holdninger til, hvordan man passer på miljøet. Og at Elforsk ligefrem kan måle, at flere af børnene har ændret vaner hjemme til det bedre, det kan jeg da kun være glad for og stolt over, siger han.

Mads Villesen vurderer, at andre grupper på tilsvarende vis kan rykke ved spejdernes holdninger til bæredygtighed, og være med til at ændre børnenes vaner hjemme.

Også uden samme støttekroner, som Giber Å Gruppe har fået fra Elforsk:

- Det er klart, at pengene har hjulpet os godt til indkøb af materialer til aktiviteterne. Men initiativer som at samle affald, sortere det og aflevere det på Genbrugspladsen til en snak, det koster jo ingenting, siger gruppelederen i Mårslet.

For ham og de øvrige ledere er det vigtigt, at de grønne aktiviteter bliver holdt i den rette spejderånd, og ikke er for teoretiske og for skoleagtige. Bedst har det fungeret, når de grønne tanker er blevet tænkt ind som en naturlig del af spejderarbejdet, synes lederne. Og spejderne har været glade for forløbet. Det er vigtigt, - for miljøet er vigtigt, som flere af dem siger.

I Giber Å Gruppe er den grønne tankegang kommet for at blive. Måske til inspiration for andre:

- Tænk, hvis vi hos de Blå Spejdere i Mårslet kunne være kimen til en grønnere verden, lyder det forhåbningsfuldt fra gruppeleder Mads Villesen.

Faktaboks:

Elforsk uddeler årligt 25 millioner kroner til forsknings- og udviklingsprojekter. Midlerne er fra den store PSO-pulje (Public Service Obligation afgiften), som betales over elregningen

Fokus er på elbesparelser eller flytning af energiforbrug.

Faktaboks:

Giber Å Gruppe i Mårslet blev dannet den 1. januar 2007 og består i dag af cirka hundredede spejdere og ledere og mange aktive forældre. Giber Å Gruppe er 2 x familiespejder (Haletudser og Frøer), Mikro, Mini, Junior og trop.

Faktaboks:

Inspirationsliste til grønne aktiviteter – til store og små:

Lave strøm med citron og kartofler

Lave figurer af skrald og tale om genbrug

Lave bål og tale om energien i ild og varme

Bygge små og store vindmøller tilpasset alderen

Besøge biogasanlæg, genbrugstation, forbrændingsanlæg

Gennemgå spejderhusets energiforbrug

Bygge affaldssorteringsstativer

Lave forsøg med isolering

Lave forsøg med solceller

Samle affald, sortere og aflevere på genbrugsstation

Lave papir og punge af genbrugsmaterialer

Arbejde med hvor maden kommer fra

Lave eget biogasanlæg

Dyrke egne grøntsager i egen køkkenhave

Lave solkomfur

Bruge bålvarme til at koge vand

Føre regnskab over spejderhusets el, vand, varme forbrug

Generel snak om energi og miljø

Lave vegetarmad over en snak om kødproduktion

Lave en soldrevet fjernstyret bil

Plante et træ

Lave strøm med sol og varme mhp at oplade mobiltelefoner